

ЯК ПІДГОТУВАТИ ДИТИНУ ДО ДОПИТУ / ОПИТУВАННЯ:

пам'ятка для батьків та осіб,
які їх замінюють

Що таке допит

Допит – це процесуальна дія, регламентована кримінально-процесуальними нормами, у процесі якої відбувається спілкування осіб, спрямоване на отримання інформації про відомі дитині факти, що мають значення для встановлення істини у кримінальному провадженні.

Чому дитині важливо свідчити

Свідчення дитини про події, які трапилися з нею / її рідними, або свідком яких вона стала, надають можливість ідентифікувати насильницькі дії щодо неї як злочин, в якому відсутня її провина, і покласти відповідальність на особу / осіб, які цей злочин скоїли.

Свідчення дитини про насильницькі дії щодо неї відновлюють почуття справедливості, визначають її власні кордони та їх цілісність, визнають цінність опори на дорослих і є ознакою її контролю над власним життям.

Сам факт та процес надання свідчень матимуть позитивний вплив на:

- рівень самооцінки дитини та її розвиток;
- взаємодію з дорослими;
- уміння звертатися по допомогу;
- зміну уявлень про «добре» та «погано»;
- усвідомлення власних прав, відновлення та розуміння особистих кордонів та кордонів інших людей;
- зниження почуття провини, сорому й переживань, пов'язаних із обставинами події.

Хто зазвичай є учасниками слідчої дії?

Слідчий – посадова особа органу поліції, який здійснює досудове розслідування та проводить різні слідчі дії з метою встановлення фактів обставин справи.

Прокурор – головний представник обвинувачення, здійснює нагляд за дотриманням законів і прав у процесі проведення слідчих дій.

Адвокат – надає юридичну допомогу, а також слідкує за дотриманням прав його клієнта у процесі здійснення досудового розслідування.

Законний представник – людина, яка представляє інтереси дитини під час досудового та судового розгляду. Законним представником може бути один із батьків, або особа, яка їх замінює, а у деяких випадках ним може бути представник Служби у справах дітей.

Суддя – особа, яка виносить рішення на основі тих доказів, які були отримані під час досудового та судового слідства.

Як підготувати дитину до допиту

Напередодні розкажіть, що, де і як відбуватиметься. Враховуйте вікові особливості дитини. Говоріть зрозумілою для неї мовою за спокійливим тоном. Так ви створите психологічні умови безпеки, за яких дитина зможе розповісти про обставини та деталі події.

У випадку розмови з дошкільнятами та молодшими школярами у пригоді стануть наступні поради.

Поясніть дитині:

- **Що відбуватиметься.** Намалюйте дорослу людину і дитину за одним столом. Скажіть, наприклад, таке:

«З тобою буде розмовляти людина, яка хоче тобі допомогти. Це – слідчий / слідча. Він / вона має дізнатися, як усе відбувалося, і буде запитувати в тебе про те, що сталося. Ти можеш йому / їй теж допомагати. Це не складно. Просто згадуй, як усе було, і відповідай на запитання».

- **Де відбуватиметься.** Намалюйте або покажіть на фото поліцейського відділку. Скажіть, наприклад, таке:

«Ми разом поїдемо до поліції. Саме там працюють люди, які нам допоможуть. Там ти й познайомишся зі слідчим / слідчою. Він / вона завжди запитує про те, як, що і де відбувалося. Це його / її робота».

- **Поясніть, навіщо це.** Наприклад, скажіть:

«Слідча / слідчий мають зрозуміти, що саме й як трапилося. А зустрітися з тобою вони можуть лише на своєму робочому місці, тому ми йдемо до них».

- **Хто ще там буде.** Можете намалювати чоловічків і надписати, хто вони. На підтримку скажіть, наприклад, таке:

«На цій зустрічі я також буду, щоб підтримати тебе. Слідчий / слідча з тобою розмовлятимуть. Адвокат буде стежити за дотриманням твоїх прав. Психолог пояснить тобі незрозумілі питання. Всі, хто буде там, дбатимуть про тебе. Зберігай спокій. Все буде добре».

У випадку розмови з підлітками, їм так само важливо знати, що, де, коли, навіщо та за чієї ще участі відбуватиметься. Поспілкуйтеся з ними на рівних, розкажіть підліткам про те, чому важливо свідчити і що ви готові підтримати їх у цьому процесі.

Поясніть дитині важливість згадування найдрібніших деталей того дня, про який питатимуть. Лише м'які переконання – жодних утисків.

Спитайте дитину, чи готова вона розказати про все, що з нею сталося. Якщо дитина не погоджується – запевніть, що ви і згадані вами люди зроблять усе, аби її захистити.

На завершення розмови запитайте, чи зрозуміла дитина вас і чи хоче про щось запитати. Якщо на якісь питання ви не зможете дати відповіді, скажіть про це дитині. Запевніть, що відповісте пізніше.

Не обіцяйте того, що від вас не залежать. Не говоріть: *«Його / її посадять у в'язницю, і він / вона звідти ніколи не вийде».*

Станьте підтримкою для дитини у процесі надання свідчень заради встановлення істини та настання справедливості.

Буклет розроблено в межах проекту, що реалізується Всеукраїнським громадським центром «Волонтер» за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні.

Думки, висловлені в публікації, є позицією авторів і не обов'язково відображають погляди ЮНІСЕФ.

© ВГЦ «Волонтер», 2022

© Представництво Дитячого
фонду ООН (ЮНІСЕФ)
в Україні, 2022